

Burkina Faso

Plan on toiminut Burkina Fasossa vuodesta 1976 ja toimii viidellä ohjelma-alueella. Kaikkiaan maassa on 44 784 kummilasta.

Länsi-Afrikassa sijaitseva Burkina Faso on yksi maailman köyhimmistä valtioista. Viimeksi kuluneen vuoden aikana maa kohtasi suuria haasteita, jotka vaikuttivat sosiaaliseen, hallinnolliseen ja poliittiseen sektoriin. Sadekaudella voimakkaat sateet pyyhkäisivät yli maan ja ainoastaan yhden vuorokauden aikana mitattiin 260 millimetrin sademäärä. Syntyneet tulvat vaikuttivat 700 000 ihmisen elämään ja ajoivat 100 000 ihmistä kodittomiksi. Maan infrastruktuurille aiheutuneiden suurten vahinkojen jälkeen viranomaiset ovat ryhtyneet toimiin tulevien katastrofien varalta muun muassa säättämällä lakeja, jotka koskevat asumusten rakentamista tulva-alttiille alueille.

Osa Burkina Fason väestöstä kärsi jälleen kerran aivokalvontulehdusepidemiasta. Tammikuun ja maaliskuun välisenä aikana raportoitiin 3 343 sairastunutta ja 480 kuollutta. Ne osat maata, jotka kärsivät epidemiasta, kohtasivat jo ennalta suuria vaikeuksista ruoan saatavuuden varmistamisessa. Viljan hinta on noussut 5-10 prosentilla, mutta hinnat ovat kuitenkin matalammat kuin samaan aikaan edellisenä vuonna.

Plan toimii 66 maassa eri puolilla maailmaa. Tavoitteena on tarjota maailman lapsille parempi tulevaisuus. Planin kaikkien kehitysyhteistyöohjelmien perustana on YK:n lapsen oikeuksien sopimus. Vuosiraportti esittelee tilannetta heinäkuusta 2009 kesäkuuhun 2010. Maan nykyiset olosuhteet saattavat poiketa kuvatusa.

Miksi Plan toimii Burkina Fasossa?

1. Lapsilla on oikeus suojeluun – monet lapset ovat vaarassa joutua lapsikaupan uhreiksi tulvakatastrofin jälkeen. Monet lapset myös työskentelevät hengenvaarallisissa töissä.
2. Lapsilla on oikeus koulutukseen – 30 prosentilla kouluikäisistä lapsista ei ole mahdollisuutta aloittaa koulunkäyntiä.
3. Lapsilla on oikeus elämään ja kasvuun – alle 5-vuotiaiden kuolleisuus on 84 jokaista 1000 lasta kohden.

Planin työn painopisteet Burkina Fasossa

- Auttaa lapsia ja aikuisia työstämään traumaattisia kokemuksia antamalla katastrofien yhteydessä psykososiaalista tukea.
- Lisätä koulutuksen saatavuutta muun muassa kohentamalla perheiden toimeentuloa sekä tarjoamalla vaihtoehtoisia koulunkäyntimuotoja.
- Tehdä työtä imeväiskuolleisuuden vähentämiseksi lisäämällä vanhempien tietoja yleisistä sairauksista ja kouluttamalla terveystyöntekijöitä.
- Toteuttaa vaikuttamistyötä lasten oikeuksien toteutumiseksi.
- Tehdä työtä sen eteen, että lasten mielipiteet otetaan huomioon ja että lasten etu on aina ensisijalla kaikessa yhteisön kehitystyössä.

Planin työ 2010

Viimeksi kuluneen vuoden aikana vaikutti voimakkaasti suureen osaan Planin työtä maata kohdannut tulvakatastrofi. Plan osallistui katastrofiapuun jakamalla ruokaa ja muita tarvikkeita, mutta keskittyi myös suurelta osin psykososiaalisen tuen antamiseen lapsille, nuorille ja aikuisille, jotta nämä voisivat työstää kokemiaan traumaattisia tapahtumia. Plan Burkina Faso sai vahvana tunnuksena maan hallitukselta paikan kansallisessa katastrofikomiteassa ja Planista tuli myös neuvoo-antava elin hallitukselle katastrofeihin liittyvissä kysymyksissä. Plan on myös ryhtynyt työhön tulevien katastrofien varalta.

Plan on aloittanut terveysministeriön kanssa uusia hankkeita vähentääkseen imeväiskuolleisuutta. Monet lapset kuolevat malarian, aliravitsemuksen, huonon äitiyshuollon ja hiv/aidsin seurauksena. Tiedotuskampanjoita sekä terveystyöntekijöiden koulutuksia näiden ongelmien ehkäisystä ja hoitamisesta on toteutettu paikallistasolla. Tavoitteena on vähentää imeväiskuolleisuutta 50 prosentilla vuoden 2000 luvusta vuoteen 2014 mennessä.

Plan jatkoi kuluneen vuoden aikana työtään koulutuksen saatavuuden kohentamiseksi. Viime vuonna rakennettiin muun muassa 200 luokkahuonetta ja 200 opettajan asuntoa. Viime vuonna jaettiin myös 412 koulustipendiä ja järjestettiin teemapäiviä, joissa korostettiin erityisesti tyttöjen koulunkäynnin merkitystä, sillä tytöt joutuvat usein keskeyttämään koulunkäyntinsä varhain.

Laulu ja leikki osana katastrofityötä

Vuoden 2010 saavutuksia

607 opettajaa ja nuortenryhmän johtajaa saanut koulutusta lapsikaupan ehkäisemisestä
7 000 henkilöllisyystodistusta myönnetty tulvien yhteydessä kadonneiden todistusten tilalle

Viime vuonna Burkina Fasossa kärsittiin laajoista tulvista, joiden seurauksena 100 000 ihmistä menetti kotinsa ja monet joutuivat asumaan tilapäisissä leireissä. Tulvakatastrofin seuraukset eivät olleet ainoastaan aineellisia. Uusi ja epävarma asumistilanne vaikutti lapsiin ja tuhannet lapset kärsivät henkisesti tilanteesta.

Useimmat järjestöt ja viranomaiset keskittivät katastrofityönsä ruoan ja muiden tarvikkeiden jakamiseen sekä väliaikaismajoituksen järjestämiseen kouluihin ja muihin rakennuksiin, jotka olivat selvinneet tulvista. Plan osallistui katastrofiapuun ja huomasi, että oli vielä yksi kohde, johon tarvittavaa apua ei ollut huomattu – lasten hyvinvointi.

Psykologit tekivät useita tutkimuksia 372 lapsiryhmälle. Monissa lapsissa näkyi merkkejä huolestuneisuudesta, univa-

jeesta, masennuksesta, posttraumaattisesta stressistä ja yksittäisissä tapauksissa jopa itsetuhoisuudesta. Psykososiaalisen tuen ensimmäinen vaihe muodostui sen välittämisestä lapsille, että heidän reaktionsa tulvakatastrofiin olivat normaaleja. Lapset saivat puhua psykologien kanssa ja osallistuivat myös ryhmäharjoituksiin, joissa he saivat mahdollisuuden ilmaista itseään ja kertoa omista kokemuksistaan, kuunnella ja kertoa satuja sekä tehdä erilaisia rentoutumisharjoituksia. Ryhmien toimintaa vetivät psykologit ja lastenryhmien ohjaajat. Ohjaajat vierailivat myös lasten luona tilapäismajoituksissa kolmena päivänä viikossa. He järjestivät viihdyttävää ohjelmaa, jossa leikit yhdistettiin opetukseen lasten oikeuksista, hygieniasta ja hiv/aidsista.

”Tulvien jälkeen lapset pelästyivät pienimpiäkin ääniä, mutta nyt he ovat iloisia eivätkä enää pelkää”, kertoo kolmen lapsen äiti Isabell.

Psykososiaalinen tuki tavoitti 3 811 lasta. Aluksi tukea oli tarkoitus tarjota vain lapsille, mutta se tavoitti hiljalleen myös vanhemmat. Kriisitilanteessa ei ole mahdollista ratkaista lasten ongelmia ottamatta huomioon vanhempien vointia.

”Suunnittelimme puhuamme alle 5-vuotiaiden lasten vanhempien kanssa, mutta kävikin niin, että puhuimme lähes kaikkien äitien kanssa. He hakeutuivat luoksemme ja tarvitsivat jonkun, jolle voisivat puhua ja joka kuuntelisi heitä”, kertoo psykologi Evelyne Morne.

LAPSEN OIKEUKSIEN SOPIMUS

Sopimuksessa on 54 artiklaa. Sopimus velvoittaa turvaamaan kaikille lapsille ja nuorille

- 1) osuuden yhteiskunnan voimavaroista
- 2) oikeuden suojeluun ja huolenpitoon
- 3) oikeuden osallistua ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti itseään koskevaan päätöksentekoon.

Joukko vanhempia seisoo nojaten isoon jätteastiaan ja seura edessään laulavia ja leikkiviä lapsiaan. Aivan lähistöllä on jalkapallokenttä, jossa riemu nousee kattoon, kun yksi lapsista tekee maalin.

”Tämä auttaa myös meitä vanhempia”, toteaa Raphaël sylissään nuorin tyttärensä.

Ammattiin valmentava koulutus avaa nuorille uusia mahdollisuuksia

Vuoden 2010 saavutuksia

995 nuorta aloittanut ammattiin valmistavan koulutuksen Koulutusta järjestetty opettajille ja muille aikuisille tiedon lisäämiseksi lasten oikeuksista ja lasten oikeudesta suojeluun.

Burkina Fasossa on meneillään niin sanottu ”kultakuume”, ja lapsia käytetään työvoimana kauhistuttavissa työoloissa. Noin 200 000 lasta tekee töitä kaivoksissa ja 70 prosenttia heistä on alle 15-vuotiaita. Lapset ovat mukana monessa vaiheessa tuotantoketjua: kaivamisessa, erotuksessa ja puhdistamisessa. Plan on yhdessä Unicefin kanssa käynnistänyt hankkeen, jonka tavoitteena on tarjota lapsille muita mahdollisuuksia kuin kaivoksissa työskenteleminen.

Syynä kaivoksissa työskentelevien lasten suureen määrään on vaikea köyhyystilanne, jossa suurin osa perheistä elää. Vilja-tuotteiden hinnat ovat nousseet ja harvalla lapsella – etenkin tytöllä – on mahdollisuus käydä koulua. Vain 21,8 prosenttia yli 15-vuotiaasta väestöstä on luku- ja kirjoitustaitoisia. Naisten kohdalla luku on vain 15,2 prosenttia.

”Kävin esikoulun, mutta keskeytin myöhemmin koulunkäynnin, sillä vanhempani eivät voineet maksaa koulumaksua. Ryhdyin sen sijaan työskentelemään kultakaivoksessa. Vanhempani tiesivät työstäni, mutta eivät estäneet minua menemästä töihin”, kertoo Kambou, 17-vuotias tyttö.

Kamboun kertomus ei ole harvinaisen. Monet lapset, joilla ei enää ole mahdollisuutta käydä koulua, hakeutuvat tämänkaltaisiin töihin toiveenaan ansaita nopeasti rahaa voidakseen auttaa vanhempiaan tulonhankkimisessa. Kaivoksilla esiintyy

paljon huumeiden ja alkoholin käyttöä, ja monet lapsista ajautuvat erilaisiin päihdeongelmiin.

”Työ kaivoksissa voi olla hengenvaarallista muun muassa putoavien puupaalujen vuoksi. Kukaan ei valvo työtä eikä

huolehdi niistä, jotka loukkaantuvat. Lapset elävät päivästä päivään, usein ilman rahaa tai ruokaa ja turvautuvat huumeisiin ja alkoholiin jaksakseen jatkaa työtä ja uskaltaakseen mennä alas kaivokseen”, kertoo Farma, 17-vuotias poika, joka työskenteli aiemmin kaivoksessa.

Planin hanke on antanut monille nuorille uutta toivoa tulevaisuudesta. Nuorilla on mahdollisuus osallistua ammattiin valmistavaan koulutukseen, joka kestää kolme vuotta. Koulutuksen jälkeen nuoret saavat välineitä ja taloudellista tukea ammattinsa harjoittamiseen aloittamiseen. Tähän mennessä nuoret ovat aloittaneet, omien kiinnostuksen kohteidensa mukaan, koulutuksia ompelijaksi, puusepäksi, talonrakentajaksi sekä mekaanikoksi.

Kaukana kaivosten pimeydestä on toivo palannut nuorille, jotka ovat todella innokkaita saavuttamaan hyviä tuloksia koulussa. Farma, joka aiemmin työskenteli kaivoksessa, on nyt rakentajakoulutuksessa ja haaveilee oman rakennusyrityksen perustamisesta tulevaisuudessa.

Tulevaisuus

Tänä vuonna Plan jatkaa pitkäjänteistä yhteistyötä lasten ja aikuisten kanssa heidän elinolojensa parantamiseksi. Tavoitteena on kaikkien lapsen oikeuksien toteutuminen.

Tänä vuonna Plan panostaa lasten oikeuksiin, nuorten mahdollisuuksiin ja naisten voimaannuttamiseen.

Kiitos, että kummina sinä teet mahdolliseksi hankkeiden suunnittelun ja toteutuksen Burkina Fasossa.

USKO LAPSIIN

Plan Suomi Säätiö | Pasilanraito 5, 2. krs | 00240 Helsinki | Puh (09) 6869 800 | Faksi (09) 6869 8080 | plan.fi

